

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

JOHDANTO

Vuoden 2008 alusta voimaan tulleen lastensuojelulain 12 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan on yhdessä laadittava suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. 1.1.2023 lähtien jokaisella hyvinvointialueella sekä kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle, hyvinvointialueen suunnitelman tavoitteena on myös tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä. Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (järjestämislaki) tarkoitettuja hyvinvointisuunnitelmia, joten hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyövelvoitteista säädetään tarkemmin järjestämislain 6 ja 7 §:ssä.

[Järjestämislaki 6 § \(612/2021, Finlex\)](#)

[Järjestämislaki 7 § \(612/2021, Finlex\)](#)

Suunnitelma on lakisääteinen väline ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointityötä kunnassa. Suunnitelma on valmisteltava kunnan eri toimialojen sekä lasten ja nuorten hyvinvointityöhön osallistuvien muiden tahojen kuten järjestöjen ja seurakuntien yhteistyönä. Suunnitelmaa valmisteltaessa on kuultava myös lasten, nuorten ja heidän perheidensä näkemyksiä.

Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarvioita ja –suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma on osa kunnan vakiintunutta toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin vuosirytmiiä. Suunnitelman tavoitteena on kirkastaa kaikille yhteiset päämäärät, kohdentaa voimavarat sekä toimia konkreettisenä työvälineenä yhteistyölle ja toiminnan kehittämiselle.

Eri toimijoiden kanssa yhdessä laadittu suunnitelma varmistaa, että kunnan lasten hyvinvointiin liittyvä toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista sekä pitkäjänteistä, ja että se perustuu yhteistoimintaan ja kumppanuuteen. Suunnitelmassa päätöksentekijät määrittävät kunnan lapsi- ja nuorisopolitiikan keskeisen sisällön ja painopisteet sekä varaavat toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät voimavarat. Palvelujärjestelmästä vastaavat johtajat varmistavat lasten ja perheiden tarpeiden mukaisesti kehittyvän palveluvalikon ja palvelujen toimivuuden sekä huolehtivat riittävästä asiakastyön tukijärjestelmistä. Suunnitelma tukee käytännön asiakastyötä niin, että jokaisen lapsen palveluprosessia voidaan toteuttaa lapsen näkökulmasta ja hänen asiakassuunnitelmassaan määritellyllä tavalla.

Suunnitelma on sekä strateginen että konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää konkreettisia tavoitteita ja niitä koskevat linjauksia ja painopisteitä sekä kehittämisohjelmia eri vuosille. Suunnitelman tehtävänä on edistää lapsen perustuslaillisia ja kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia sekä omalta osaltaan toimeenpanna kansallisia ohjelmia (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma, Lasten, nuorten ja perheiden sekä Terveiden edistämisen politiikkaohjelmat, Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma KASTE ja Sisäisen turvallisuuden ohjelma).

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN SISÄLTÖ

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain 12 §:ssä. Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisien sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Hyvinvointialueen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee lisäksi sisältää tiedot:

- lastensuojelun tarpeesta
- lastensuojeluun varattavista voimavaroista ja
- lastensuojelun palvelujärjestelmästä.

STRATEGIAT, SUUNNITELMAT JA OHJELMAT

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma liittyy kiinteästi mm. seuraaviin Kannonkosken kunnan strategioihin, suunnitelmiin ja ohjelmiin:

- kuntastrategia
- kulttuurikasvatussuunnitelma
- kulttuurihyvinvointisuunnitelma
- osallisuusohjelma
- ehkäisevän päihdetyön, mielenterveyden edistämisen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma
- tehostetun nuorisotyön suunnitelma
- oppilashuoltosuunnitelma
- talousarvio

TIEDON KERUU

Kannonkoski kerää tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja kasvuolosuhteista mm. seuraavien kyselyjen avulla:

- Move-mittaukset
- Kouluterveyskysely
- Hyvinvoinnin edistäminen -kysely

Move-mittaus on valtakunnallista mallia noudattava testi. Viimeisimmät tulokset on saatu marraskuussa 2023.

Kouluterveyskyselyn tuloksia emme Kannonkoskelle saa pienistä ikäryhmistä johtuen. Tästä syystä olemme kehittäneet oman Hyvinvoinnin edistäminen -kyselyn, joka noudattaa pitkälti Kouluterveyskyselyn kysymyksiä. Kyselystä on kuitenkin poistettu perheisiin liittyvät kysymykset, sekä sellaiset kysymykset, joissa vastaajan tunnistamisriski on suurempi. Kysely toteutetaan kahden vuoden välein samoille luokka-asteille kuin Kouluterveyskyselykin ja tulokset ovat näin myös valtakunnallisesti vertailukelpoisia.

YHDYSPINNAT JA YHTEISTYÖKUMPPANIT

1.1.2023 sotepalvelut siirtyivät hyvinvointialueelle. Kannonkosken kunta toimii kuitenkin kiinteässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. **Oppilashuoltotyöryhmään** kuuluvat rehtori-sivistysjohtaja, nuorisovastaava, koulunuorisotyöntekijä, erityisopettaja, opinnonohjaaja, kuraattori ja koulupsykologi. Oppilashuoltotyöryhmän kutsuu koolle rehtori-sivistysjohtaja. Koululla toimii myös **terveydenhoitaja** ja sopimuksen mukaan myös **toiminta- ja puheterapeutteja ym. sote-alan ammattilaisia**.

Kannonkosken kunnan **Hyvinvointityöryhmän** kutsuu koolle hyvinvointivastaava. Ryhmään kutsutaan kunnan johtoryhmä, mutta muutoin kutsuttavat voivat vaihdella käsiteltävien asioiden mukaan. Työryhmät toimivat sivistyslautakunnan ohjauksessa ja valvonnassa.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on yhteinen Kivijärven ja Kyyjärven kanssa. Kukin kunta isännöi vuorollaan vuoden ajan kokouksia, joita on vähintään 2 / vuosi.

Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava osallistuu **yhdyspintatyöhön** useissa lasten ja Nuorten hyvinvointia edistävissä verkostoissa yhdessä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Teemoja ovat mm. ehkäisevä päihdetyö, mielenterveyden edistäminen, väkivallan ehkäisy, nuorisotyö, koulunuorisotyö, perhekeskusverkosto ja kulttuuritoiminta.

LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOSUHTEET JA HYVINVOINNIN TILA

Viralliset lasten ja Nuorten **vaikuttamiskanavat** ovat **Nuorisovaltuusto ja Lasten parlamentti**. Lisäksi Kannonkoskella toimii Nuorten osallisuusryhmiä Harrastamisen Suomen mallin rahoituksen kautta.

Kannonkoskella on pieneksi kunnaksi poikkeuksellisen **monipuoliset ja laadukkaat harrastusmahdollisuudet**. Lapset ja nuoret osallistuvat harrastustoiminnan suunnitteluun

alkumetreiltä saakka. Vuosittain tammi-helmikuussa toteutetaan harrastustoivekartoitus kaikille 0-8. luokkalaisille. Tulosten pohjalta suunnitellaan seuraavan kouluvuoden harrastustoiminnot. Harrastuksia tuotetaan pääosin Aluehallintoviraston rahoittaman Harrastamisen Suomen mallin kautta. Kouluvuodelle 2023-2024 AVI myönsi Kannonkoskelle 37.700 e avustusta harrastustoimintojen kehittämiseen. Tämä summa käytetään Kannonkosken koulun 108 oppilaan harrastusten kehittämiseen lasten ja Nuorten toiveiden pohjalta. Rahoitusta harrastustoimintaan saadaan myös Suomenselän 4H-yhdistyksen hallinnoimasta AVI-hankkeesta, jolla rahoitetaan mm. Nuorten Crazy Action -illat.

Lasten ja Nuorten **harrastuksia tuottavat** yhteistyössä nuorisotoimi, Suomenselän 4H, urheiluseura KIHÖ ym. kolmannen sektorin toimijat sekä nuorisokeskus Piispala ja paikalliset yritykset. Piispalasta löytyvät tilat uimiseen, keilaamiseen, luisteluun, kuntosaliin, kiipeilyyn ja paljon muuta.

Ilahduttavaa on, että viimeisten vuosien aikana **yläkouluikäisten harrastamisen määrä on kasvanut**. Merkittävin syy on todennäköisesti nuorten mahdollisuus osallistua kerhoryhmien suunnitteluun ja toteutukseen. Syksyllä 2023 toteutetun Harrastamisen Suomen mallin raporttiin laskettiin kouluvuoden 2022-2023 aikana harrastaneet lapset ja nuoret. Alle 10 lasta / nuorta koko Kannonkosken koulussa ei osannut nimetä harrastaneensa mitään. Osallistumisprosentti on siten valtakunnallisestikin vertailtuna poikkeuksellisen korkea.

Ensimmäinen **Hyvinvoinnin edistäminen -kysely** toteutettiin vuonna 2022. Kiteytetysti kyselyn perusteella voidaan todeta, että pääsääntöisesti lapset ja nuoret elävät Kannonkoskella turvallisissa ja hyvinvointia edistävissä olosuhteissa.

Kyselyssä nousi esiin muutamia huomioitavia asioita:

1. useat koululaiset eivät syö kotona aamupalaa
2. osa oppilaista ei myöskään syö monipuolista lounasta koulussa
3. osa oppilaista ei koe olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä ja vielä useampi ei koe olevansa merkityksellinen osa kouluyhteisöä
4. pääsääntöisesti oppilaat kokevat kouluun lähtemisen mielekkääksi, mutta osa oppilaista ilmoittaa etteivät lähde aina mielellään kouluun.
5. osa oppilaista ilmoittaa kokeneensa kiusaamista, joko fyysisesti tai henkisesti, livenä ja somessa
6. Päihteiden käyttö on peruskouluikäisten joukossa vähäistä. Suurin osa oppilaista kuitenkin tietää mistä voi hankkia päihteitä halutessaan. Osalle on päihteitä tarjottu. Suurin yksittäinen päihteiden käytön nouseva trendi alueella nuorten kesken näyttäisi olevan sähkötupakka.

TIEDON KERUUN POHJALTA SUUNNITELLUT TOIMENPITEET

1. Aloitettu maksuton aamupala kokeilu. Todettu hyväksi ja on nyt vakiintunut käytäntö.
- 2a. Aloitettu somekampanja kouluruuan imagon nostamiseksi yhteistyössä koulun keittiön ja kunnan viestinnän kanssa.

- 2b. Toteutettu 3.-5. luokkalaisille 4 Kaverusta työpajoja vuosittain, vuodesta 2022 alkaen. Työpajoissa yhtenä sisältönä ravinto. Muut "kaverukset" ovat liikunta, lepo / uni ja ystävät.
- 2c. Toteutettu moniaistisesti kouluruuan arviointia oppilaiden kanssa.
- 3a. Aloitettu ryhmäyttämis toimenpiteinä Game Över -tunnit yläkoululaisille. Jatkettu Kutosleirejä ja vuonna 2022 järjestetty ensimmäinen Ysien yökoulu. Toimenpiteet jatkuvat vuosittain.
- 3b. Toteutettu kulttuurisen nuorisotyön kautta yhteisöllisiä työpajoja yläkouluikäisille. Tavoitteena ryhmäyttäminen, sekä yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden lisääminen.
4. Aluehallintoviraston hankeavustuksen kautta palkattu koulunuorisotyöntekijä. Työaika 50 % kokonaistyöajasta.
5. Edellä mainittuja yhteisöllisiä toimintamuotoja hyödyntäen ja kouluviihtyvyyttä parantamalla pyrimme poistamaan koulukiusaamista. Lisätään viestintää ja toteutetaan kampanjointia kiusaamista vastaan.
6. Ehkäisevä päihdetyö on työotteena mukana kaikissa nuorisotoimen toiminnoissa. Lisäksi toteutetaan viestintää ja järjestetään ehkäisevän päihdetyön tunteja koululla.

MUUT TOIMENPITEET

- Jatketaan lasten ja nuorten harrastusten kehittämistä lapsia ja nuoria kuunnellen ja rahoitusta Aluehallintovirastolta hakien.
- Kylätalon kohtaauspaikka myös lasten ja nuorten käyttöön mahdollisuuksien mukaan.
- Nepsy-pysäkki toiminta alkaa kylätalolla tammikuussa 2024 hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyönä.

TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Suunnitelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelman toteuttamisesta ja päivittämisestä vastaa Kannonkosken kunnan nuorisovastaava. Toimintaa seuraa ja ohjaa kunnan hyvinvointityöryhmä ja sivistyslautakunta.

